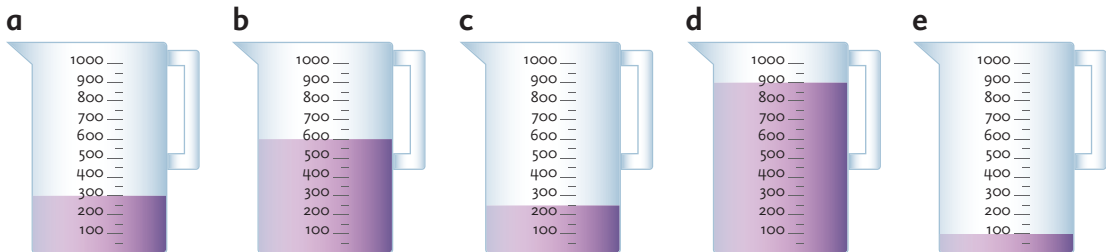

- 1 1 liter is 1000 milliliter.
Waar gaat evenveel in?
En waarin het meeste?

- 2 Hoeveel milliliter zit er in de beker?

- 3 Wat is samen 1 liter?
Schrijf de sommen op.
Let op: je mag ook twee dezelfde maten bij elkaar doen.

100 ml

200 ml

250 ml

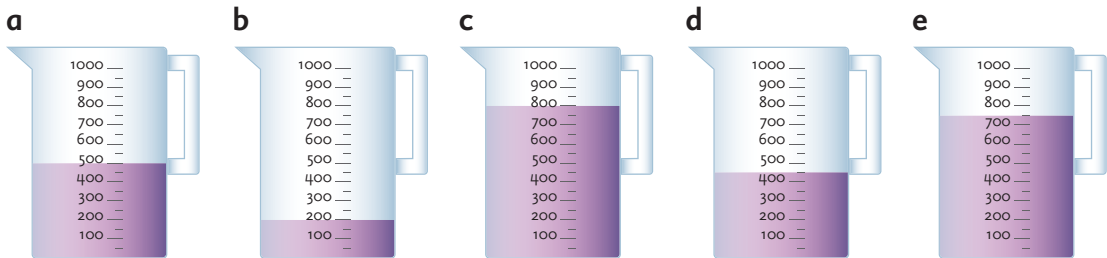

400 ml

500 ml

1 Hoeveel milliliter zit er in de beker?

2 Hoeveel moet erbij?

a Vul aan tot 1 liter.

- 300 ml + ... ml
- 650 ml + ... ml
- 225 ml + ... ml

b Vul aan tot 500 milliliter.

- 350 ml + ... ml
- 75 ml + ... ml
- 375 ml + ... ml

c Vul aan tot 250 milliliter.

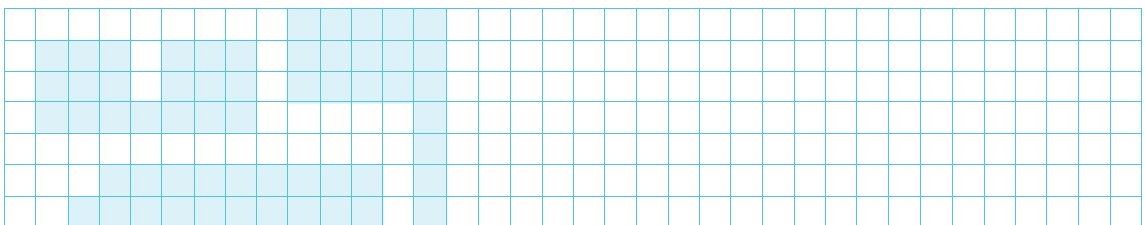
- 25 ml + ... ml
- 125 ml + ... ml
- 225 ml + ... ml

d Vul aan tot 750 milliliter.

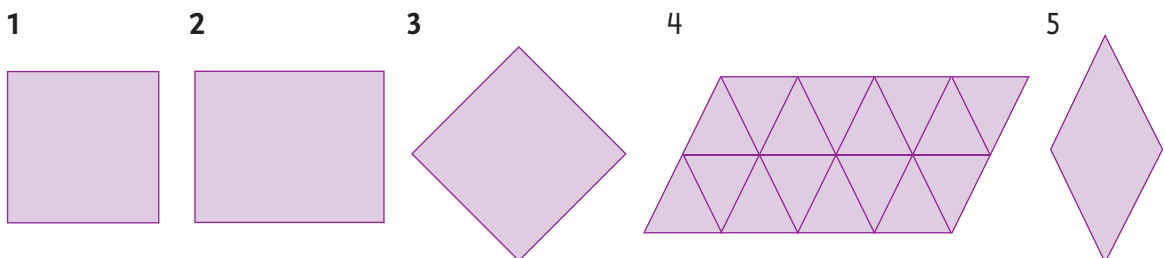
- 550 ml + ... ml
- 325 ml + ... ml
- 515 ml + ... ml

3 Welk bloemperk is groter?
Hoe heb je gemeten?

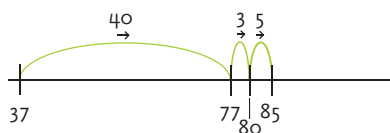
4 Welke van de figuren zijn vierkanten?

1 Reken uit op je eigen manier.

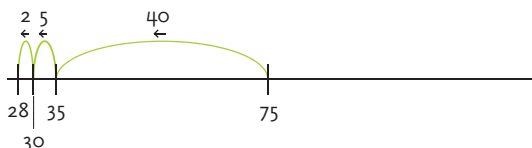
- a Julie heeft twee druiventrossen.
Aan de ene tros zitten 37 druiven.
Aan de andere tros zitten 48 druiven.
Hoeveel druiven heeft zij in totaal?

$$37 + 48 =$$

- b Het zusje van Julie heeft een grote tros met 75 druiven.
Ze eet er 47 op.
Hoeveel druiven blijven er over?

$$75 - 47$$

2 Maak de sommen.

Hoe reken je deze sommen uit?

a $26 + 57 =$

b $61 - 35 =$

c $48 + 13 =$

d $69 - 38 =$

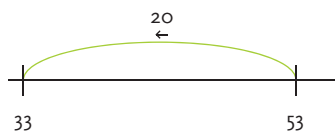
3 Bedenk zelf sommen.

Een makkelijke en een moeilijke.

- a Bedenk twee optelsommen waar 52 uitkomt.
b Bedenk twee aftreksommen waar 46 uitkomt.

4 Handige sommen.

$53 - 20 = 33$, dat weet ik zo!
Weet je dan ook snel $53 - 19$?
Bedenk zelf ook zo'n som.

1 Reken uit.

a $46 + 21 =$
 $46 + 22 =$
 $43 + 35 =$
 $43 + 46 =$

b $46 + 25 =$
 $25 + 48 =$
 $35 + 34 =$
 $35 + 28 =$

c $28 + 43 =$
 $28 + 42 =$
 $39 + 38 =$
 $35 + 57 =$

d $148 + 24 =$
 $246 + 53 =$
 $555 + 44 =$
 $681 + 18 =$

2 Reken uit.

a $75 - 24 =$
 $66 - 44 =$
 $55 - 24 =$
 $52 - 41 =$

b $71 - 17 =$
 $64 - 46 =$
 $95 - 59 =$
 $87 - 78 =$

c $54 - 17 =$
 $61 - 23 =$
 $85 - 46 =$
 $50 - 22 =$

d $170 - 44 =$
 $125 - 26 =$
 $143 - 34 =$
 $150 - 75 =$

3 Aan welke som denk jij?

777? Oh dat is
 $800 - 23$

777? Ik denk
aan $333 + 444$

777? Dat is
 $700 + 70 + 7$

a Bij 111?

b Bij 999?

c Bij 765?

d Bij 1000?

4 Hoe reken jij?

a $150 - 51 =$

b $200 - 101 =$

c $444 - 111 =$

d $541 - 99 =$

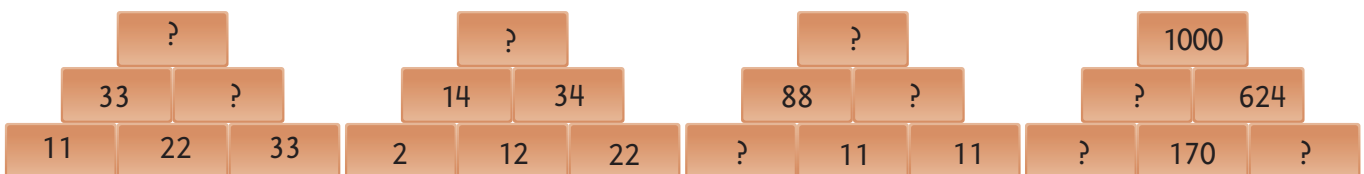
5 Welk getal staat bij het vraagteken?

a

b

c

d

1 Hoeveel pakken appelsap?

pak 1 liter

mok 250 ml

kopje 100 ml

beker 200 ml

glas 225 ml

- a 10 kinderen krijgen elk een beker appelsap.
Uit een pak gaan ... bekers. Je hebt dus ... pakken nodig.
- b 20 kinderen krijgen elk een mok appelsap.
Je hebt dan ... pakken nodig.
- c 4 kinderen krijgen een mok en 5 krijgen een beker appelsap.
Je hebt dan ... pakken nodig.
- d 8 kinderen krijgen een mok, 3 kinderen een beker, 4 kinderen een glas en 1 kind een kopje appelsap. Je hebt dan ... pakken nodig.

2 Hoeveel moet erbij?

- a Vul aan tot 1 liter.
400 ml + ... ml
350 ml + ... ml
825 ml + ... ml
- b Vul aan tot 1 liter.
125 ml + ... ml
75 ml + ... ml
775 ml + ... ml
- c Vul aan tot 250 milliliter.
150 ml + ... ml
125 ml + ... ml
225 ml + ... ml
- d Vul aan tot 250 milliliter.
50 ml + ... ml
140 ml + ... ml
215 ml + ... ml

3 Reken uit.

- a $37 + 23 =$ b $66 + 25 =$ c $28 + 45 =$ d $38 + 47 =$
 $37 + 24 =$ $25 + 67 =$ $28 + 54 =$ $46 + 39 =$
 $52 + 27 =$ $53 + 39 =$ $49 + 48 =$ $19 + 76 =$
 $52 + 28 =$ $33 + 59 =$ $45 + 52 =$ $55 + 36 =$

4 Reken uit.

- a $75 - 37 =$ b $81 - 18 =$ c $64 - 27 =$ d $80 - 34 =$
 $76 - 38 =$ $46 - 19 =$ $71 - 33 =$ $52 - 18 =$
 $53 - 25 =$ $65 - 36 =$ $95 - 56 =$ $63 - 27 =$
 $52 - 26 =$ $87 - 28 =$ $60 - 22 =$ $75 - 39 =$

- 5 De kat Boefje.**
Emma krijgt een kat. Ze noemt hem Boefje.
Ze koopt meteen allerlei spullen voor hem en gaat met hem naar de dierenarts.

dierenarts	23 euro
kattenbak	16 euro
kattenbrokken	2 euro
drinkbakje	1 euro
eetbakje	4 euro
kattenbakstrooisel	5 euro
kattensnoepjes	1 euro

- a Hoeveel kost alles bij elkaar?
b 2 keer per maand koopt Emma een zak kattenbakstrooisel.
Hoeveel kost dat per jaar?
c Per maand eet Boefje 2 dozen brokken en 1 zakje snoepjes.
Hoeveel kost dat per jaar?
d Hoeveel kost Boefje per maand aan voer en strooisel?

- 6 Basisschool De Klimroos.**

groep	leerlingen	jongens	meisjes
1 en 2	45	21	24
3	23	14	9
4	28	14	14
5	29	15	14
6	24	10	14
7	24	12	12
8	25	15	10

- a In welke groep zitten de meeste kinderen?
In welke groepen zitten meer meisjes dan jongens?
b Zet de groepen op volgorde van groot naar klein.
c Hoeveel kinderen zitten er in groep 1 tot en met 5 samen?
Hoeveel kinderen zitten er in de groepen 6 tot en met 8 samen?
d Hoeveel jongens zitten er op De Klimroos? En hoeveel meisjes?

1 Maak de sommen.

a $3 \times 2 =$
 $5 \times 3 =$
 $7 \times 1 =$
 $9 \times 2 =$

b $3 \times 3 =$
 $4 \times 5 =$
 $6 \times 2 =$
 $8 \times 4 =$

c $5 \times 2 =$
 $9 \times 1 =$
 $4 \times 2 =$
 $8 \times 4 =$

d $4 \times 4 =$
 $3 \times 5 =$
 $3 \times 2 =$
 $9 \times 5 =$

2 Maak de sommen.

a $2 \times 5 =$
 $4 \times 5 =$
 $6 \times 5 =$
 $8 \times 5 =$

b $3 \times 6 =$
 $5 \times 6 =$
 $7 \times 6 =$
 $9 \times 6 =$

c $5 \times 3 =$
 $7 \times 4 =$
 $9 \times 5 =$
 $8 \times 6 =$

d $4 \times 8 =$
 $7 \times 5 =$
 $3 \times 9 =$
 $9 \times 4 =$

3 Maak de sommen.

a $3 \times \dots = 12$
 $4 \times \dots = 20$
 $5 \times \dots = 30$
 $6 \times \dots = 24$

b $\dots \times 2 = 16$
 $\dots \times 3 = 18$
 $\dots \times 4 = 20$
 $\dots \times 5 = 25$

c $6 \times \dots = 30$
 $7 \times \dots = 28$
 $8 \times \dots = 40$
 $9 \times \dots = 54$

d $\dots \times 8 = 16$
 $\dots \times 6 = 36$
 $\dots \times 4 = 28$
 $\dots \times 2 = 18$

4 Zoek sommen met dezelfde uitkomst.

Het zijn er steeds 2.

3×5

4×8

7×3

$26 + 6$

de helft van 42

5×3

6×6

$51 - 15$

5 Bij welke tafels horen deze uitkomsten?

a 10
e 40

b 15
f 54

c 9
g 72

d 16

Bij 36 horen de tafels van 4, 6 en 9.

6 Maak de sommen.

a $30 : 5 =$
 $24 : 6 =$
 $25 : 5 =$
 $18 : 6 =$

b $40 : 5 =$
 $36 : 6 =$
 $36 : 4 =$
 $36 : 9 =$

c $42 : 6 =$
 $36 : 4 =$
 $45 : 9 =$
 $54 : 9 =$

d $35 : 5 =$
 $27 : 9 =$
 $54 : 9 =$
 $80 : 8 =$

7

Maak de sommen.

a $18 + 52 =$

$33 + 37 =$

$19 + 61 =$

$35 + 45 =$

b $18 + \quad = 40$

$53 + \quad = 80$

$35 + \quad = 90$

$26 + \quad = 100$

c $19 + 26 =$

$19 + 18 =$

$19 + 17 =$

$19 + 23 =$

d $27 + 18 =$

$36 + 18 =$

$45 + 18 =$

$48 + 18 =$

8

Maak de sommen.

a $1 + 1 =$

$2 + 2 =$

$4 + 4 =$

b $8 + 8 =$

$16 + 16 =$

$32 + 32 =$

c $64 + 64 =$

$128 + 128 =$

$256 + 256 =$

d $101 + 101 =$

$110 + 110 =$

$111 + 111 =$

9

Vul aan.

a Maak er 100 van:

$70 + \quad = 100$

$30 + \quad = 100$

$35 + \quad = 100$

$45 + \quad = 100$

b Maak er 150 van:

$120 + \quad = 150$

$80 + \quad = 150$

$100 + \quad = 150$

$75 + \quad = 150$

c Maak er 250 van:

$140 + \quad = 250$

$210 + \quad = 250$

$170 + \quad = 250$

$230 + \quad = 250$

d Maak er 500 van:

$100 + \quad = 500$

$250 + \quad = 500$

$75 + \quad = 500$

$85 + \quad = 500$

10

Maak de sommen.

a $54 - 31 =$

$46 - 15 =$

$67 - 27 =$

$66 - 27 =$

b $61 - 8 =$

$52 - 9 =$

$27 - 18 =$

$35 - 15 =$

c $70 - 13 =$

$60 - 22 =$

$80 - 35 =$

$90 - 41 =$

d $33 - 17 =$

$55 - 18 =$

$56 - 19 =$

$32 - 19 =$

11

Maak de sommen.

a $100 - 1 =$

$100 - 21 =$

$100 - 12 =$

$100 - 22 =$

b $200 - 3 =$

$200 - 53 =$

$200 - 110 =$

$200 - 197 =$

c $150 - 25 =$

$150 - 55 =$

$150 - 39 =$

$150 - 125 =$

d $110 - 9 =$

$110 - 19 =$

$110 - 41 =$

$110 - 49 =$

1 Maak de sommen.

a $500 + \dots = 1000$	b $350 + \dots = 1000$	c $990 + \dots = 1000$	d $925 + \dots = 1000$
$200 + \dots = 1000$	$450 + \dots = 1000$	$70 + \dots = 1000$	$325 + \dots = 1000$
$700 + \dots = 1000$	$750 + \dots = 1000$	$910 + \dots = 1000$	$5 + \dots = 1000$
$100 + \dots = 1000$	$50 + \dots = 1000$	$770 + \dots = 1000$	$805 + \dots = 1000$

2 Reken uit.

a $32 = 4 \times \dots$	b $32 : 4 = \dots$	c $28 = 7 \times \dots$	d $28 : 7 = \dots$
$33 = 4 \times \dots + \dots$	$33 : 4 = \dots r \dots$	$31 = 7 \times \dots + \dots$	$31 : 7 = \dots r \dots$
$34 = 4 \times \dots + \dots$	$34 : 4 = \dots r \dots$	$34 = 7 \times \dots + \dots$	$34 : 7 = \dots r \dots$
$35 = 4 \times \dots + \dots$	$35 : 4 = \dots r \dots$	$37 = 7 \times \dots + \dots$	$37 : 7 = \dots r \dots$
$36 = 4 \times \dots$	$36 : 4 = \dots$	$40 = 7 \times \dots + \dots$	$40 : 7 = \dots r \dots$

3 Vul in.

Je vertrekt om:	9.00	10.00	10.30	8.30	9.15	8.20
De reis duurt:	3 uur	1 uur 30 min	2 uur	2 uur 30 min	2 uur 30 min	3 uur 40 min
Je komt aan om:	12.00

4 Vul in.

Je vertrekt om:	9.00	9.30	7.15	
De reis duurt:	1 uur 30 min	3 uur	...	4 uur 30 min
Je komt aan om:	11.00	12.00	11.30	12.30	8.45	12.45

5 Reken uit.

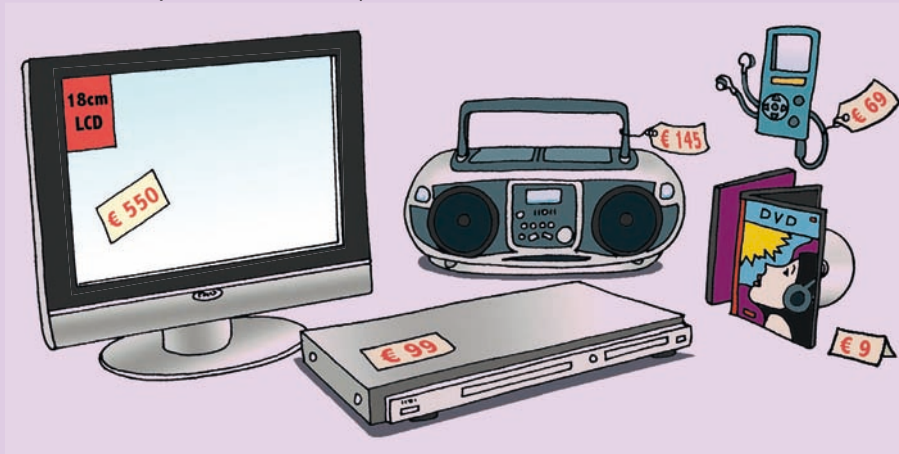
a $4 \times 7 =$	b $6 \times 7 =$	c $\dots \times 7 = 63$	d $\dots \times 7 = 70$
$3 \times 7 =$	$8 \times 7 =$	$\dots \times 7 = 21$	$\dots \times 7 = 49$
$2 \times 7 =$	$5 \times 7 =$	$\dots \times 7 = 56$	$\dots \times 7 = 28$
$5 \times 7 =$	$7 \times 7 =$	$\dots \times 7 = 35$	$\dots \times 7 = 42$

6 Reken uit.

a $300 + 200 =$	b $400 + 200 =$	c $363 + 229 =$	d $285 + 168 =$
$280 + 200 =$	$350 + 250 =$	$360 + 230 =$	$250 + 150 =$
$278 + 199 =$	$341 + 254 =$	$460 + 200 =$	$280 + 200 =$
$283 + 198 =$	$397 + 192 =$	$458 + 192 =$	$276 + 195 =$

7 Hoeveel kost het samen?

a de tv en mp3-speler	d de radio en tv
b de dvd-speler en radio	e de tv, radio en mp3-speler
c de dvd-speler met 2 setjes dvd's	

8 Reken uit.

- a** Op de Palmschool zitten 119 jongens en 185 meisjes. Hoeveel kinderen zijn dat samen?
- b** Corien wil een mountainbike. Ze heeft al € 368 gespaard. Van opa en oma krijgt ze € 20. Nu komt ze nog € 11 tekort. Wat kost de fiets?
- c** Een week vakantie aan zee kost € 413. Drie dagen surfles kosten samen € 175. Hoeveel kost een vakantie en surfles samen?

9 Vul aan tot € 500.

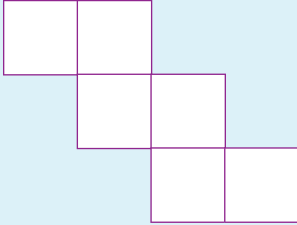
a € 300	b € 410	c € 395	d € 205
€ 250	€ 370	€ 295	€ 195
€ 50	€ 250	€ 245	€ 315
€ 475	€ 130	€ 145	€ 285
€ 275	€ 490	€ 135	€ 105

10

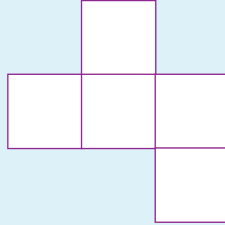
Een doosje vouwen.

Van welke bouwplaten kun je een doosje vouwen zonder deksel?

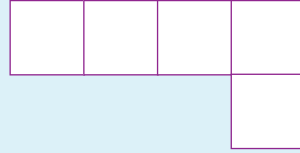
a

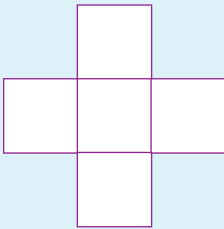
b

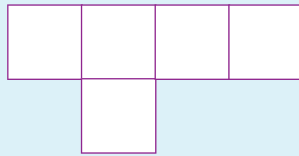
c

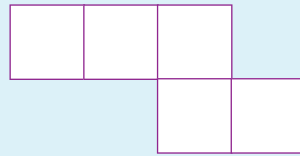
d

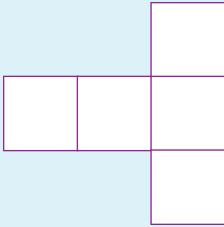
e

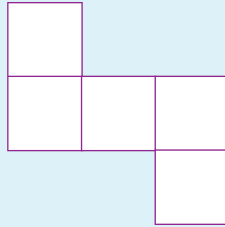
f

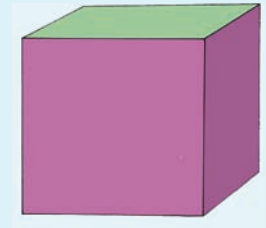
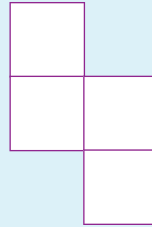
g

h

i

11

Kaarten leggen.

Maak 9 kaarten met de cijfers 1 tot en met 9.

Speel het spel met z'n tweeën.

Leg de kaarten zo op tafel dat je de getallen kunt lezen.

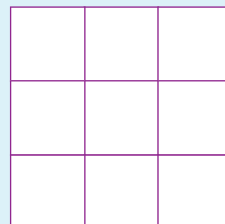
Neem om de beurt een kaart weg.

Wie na 3 beurten 3 kaarten heeft die samen 15 zijn, wint het spel.

12

Hoeveel vierkanten tel je?

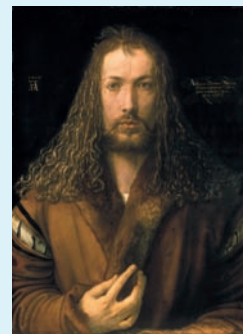
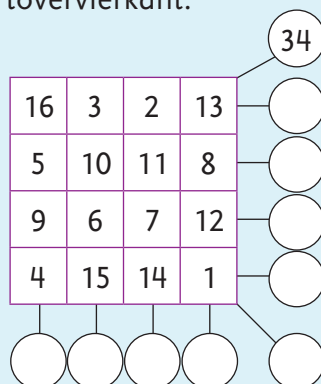
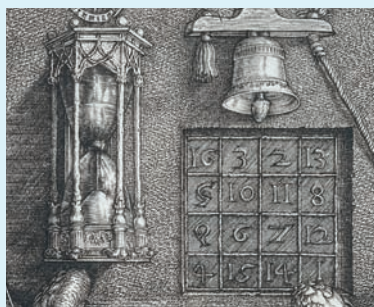
Let op: tel grote en kleine vierkanten.

13

Uit de kunst.

De beroemde schilder Albrecht Dürer leefde van 1471 tot 1528. Hij maakte een kunstwerk met dit tovervierkant.

- a Tel steeds de getallen in de paarse, de gele, de blauwe en de groene vakjes bij elkaar op. Wat is de uitkomst?

16	3	2	13
5	10	11	8
9	6	7	12
4	15	14	1

16	3	2	13
5	10	11	8
9	6	7	12
4	15	14	1

- b Teken dit vierkant na. Kleur de vakjes zo dat steeds vier vakjes met getallen samen 34 zijn. Schrijf ook de sommen op.

14

Tel tot 1000.

- a Welke getallen bestaan helemaal uit dezelfde cijfers?
b Hoeveel getallen zijn dat samen?

15

Maak de reeksen af.

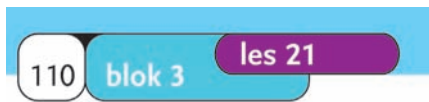
a 10 120 230

b 111 222 333

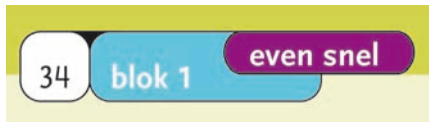
c 600 700 650 900

- d Bedenk zelf een leuke reeks van 10 getallen.

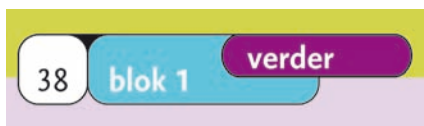
Legenda Alles telt

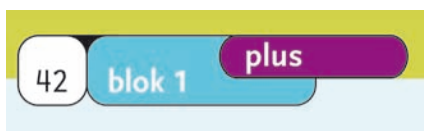
Bovenaan de pagina staat een navigatiebalk met daarin het paginanummer, bloknummer en lesnummer.

Elk blok bevat pagina's 'even snel', met extra opgaven voor het automatiseren en memoriseren.

Elk blok bevat pagina's 'verder', met herhalingsopgaven over de nieuwe stof van het afgelopen blok.

Elk blok bevat pagina's 'plus', met verrijkingsopgaven voor de meerbegaafde leerlingen.

De blauwe kleur geeft aan dat een les of opgave leerkrachtgebonden is.

De groene kleur geeft aan dat een les of opgave zelfstandig gemaakt kan worden.

Nieuwe stof wordt aangeduid met een dicht rondje rondom het opgavenummer.

Bekende stof wordt aangeduid met een open rondje rondom het opgavenummer.

a b c d

Elke opgave, die zelfstandig gemaakt kan worden, is systematisch opgebouwd in minimum, regulier en plus.

8 **Maak de som**

Boven elke opgave staat een beknopte instructie.

werkschrift (blz. 30

Verwijzing naar het werkschrift, voor de reguliere leerlingen.

maatschrift (blz. 26 en 27

Verwijzing naar het maatschrift, voor de zwakke rekenaars.

computer

Verwijzing naar de digitale oefensoftware op de computer.

plusschrift (blz. 30

Verwijzing naar het plusschrift, voor de hoogbegaafde leerlingen.

kwismeester

Verwijzing naar de kwismeester, voor extra oefenopgaven voor het automatiseren en memoriseren.